

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiae, Speculum Disciplinae, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

De disciplina verborum inter seculares. Cap. XXXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

cum detulerint, nequaquam negligentes existant: sed omnia, libros precipue, antequam illa deponant de manibus vel de sinu, certæ fidelique personæ commendent, quæ à suis & canibus qui libros ut experientia docuit destruant, & cooperura non obstante corroderent, custodiat diligenter. Ipsæ quoque personæ quibus res huiusmodi committuntur, sunt super his instruendæ. Noctibus tamen cõsultius propter pericula, in loco certo & propinquo habentur. Nam quidam quos recommendauerat libros, repentino superueniente incendio perdidit.

De disciplina verborum inter seculares.

CAP. XXXI.

DISCIPLINA in verbo est junioribus & nouis, precipue inter extraneos obseruanda: ut tardè, cautè, ac demissa voce loquantur. Tardè, ut vsque ad ininterrogationem taceant, interrogati responsionem seniori relinquanti nisi fortè in speciali super leuibus, maximè ad propriam necessitatem spectantibus, ut de cibo & potu & similibus requirantur. De talibus potest quisque pro se, non tamen pro socio sine ipsius assensu respondere. Communem requirit assensum responsio, quæ de communi necessitate profertur. Cautè, ut cū præmeditatione loquantur: ut primò bis ad limam, quàm semel ad linguam veniat sermo: maximè si seniore fortè occupato, de ordine, de personis absentibus, de rumoribus vel de notabilibus aliis requirantur. De factis ordinis, ut de modo ieiunandi, de silentio, vel de aliis requisiti se nouos in ordine dicant, seniore requirendum præterdant, ne fortè dum sapièter & bene respondere se putant, stultum aliquid & quod omnino dici non oporteat dicant. Secreta ordinis quan-

Bis ad limam antequam ad linguam sermo veniat. Bernar. in speculo monachor.

quantumcunque religioso vel familiari nō re-
 uelent: nec statutum aliquod publicent, nisi
 quod fortè commodè celari non potest. Idip-
 sum autem non statutum, non præceptum, sed
 tantum ordinis intra domum consuetudinem
 vocent, ut per eorum responsum tentationis de-
 bitum excludatur extra domum: ne seculares
 si quando contrarium viderint, reputent fra-
 tres sui ordinis transgressores: cum tamē mul-
 ta possint licitè ex ordinis vel superiorum dis-
 pensatione mutari: ordinem nostrum nun-
 quā ad particularia descēdendo, sed si necesse
 fuerit in generali solum, absq; aliorum ordinū
 collatione vel obtreccatione commendent.
 Pessimus laudandi modus, seipsum cum alio-
 rum iniuria prædicare. Pessima vitij corrupte-
 la detractio, quæ animam maculat, Deum of-
 fendit, proximum scandalizat. Et quia ut scri-
 ptum est, Sermo obscurus in vacuum non ibit.
 & tumultus mormurationum non absconde-
 tur his coram quibus detrahitur, scandalum
 excitatur. Constat autem vbi veritas & veritas
 necessaria in causa nō est: nec licitè scandalum
 quodlibet posse à quolibet committi, nec iuste
 præcipi, nec innoxie consentiri.] Si de perso-
 nis absentibus præsertim religiosis sinistrè ali-
 quid suggeratur: semper pro absentium parte
 loquentes, nullo modo ad fauendum detracto-
 ribus inclinentur. Accidit aliquando quosdam
 magis ad tentandum, quàm ex animo de his
 obloqui. Narrabat, ut fertur, senior quidam si-
 de dignissimus, ad se quandoque secularem
 venisse, qui aduersus quosdam religiosos plu-
 rimùm inuehi videbatur. Cui frater viriliter se
 opponēs, eum quoties aduenit, eadem semper
 constantia repulit, & insulatos pro viribus ex-
 cusauit. Miratus oblocutor beneuolam senio-
 ris constantiam, aperuit tandem se id ad pro-
 bandum

Secreta
 ordinis nō
 reuelanda.

Sap. 1, 20

Bern. ep. 7.
 que est ad
 Adam mo-
 nachum in
 med.

Absentes
 semper
 excusandi.

bandum de mutua illorum ordinum charitate fecisse: adiiciens se ordini senioris istius, qui pro aliis aduocabat, cum quodam prius incusati ordinis fratre ob causam similem oblocutionem fuisse. Fratrem autem illum oblocutionis verba, in primis aliquantulum, deinde verò remissius refellentem tandē obloquenti cessasse super quo idem secularis nō modicū offensus, apud illos non esse charitatis veritatē asseruit, qui ad inuicē derraactionem admittere nō curassent. Denique religiosus non est, qui derraactionibus pascit, aut pascitur alienis. Caueant etiā ne sint rumorū licet bonorū & verisimiliū delatores. Religiosos viros passim rumigeros esse nō decet. Falstas quę frequētissimē rumoribus inest, vel quę per secundarios relatores apponitur, primis earum auctoribus imputatur. Hinc est, *Rumores fuge, ne incipias nouus auditor haberi.* Sint in locutione honesti & serij, nec se in secularibus & ad risum mouētibz verbis seculares ostendant. Seruum Dei, de Deo loqui decet: vt fiat quod scriptum est, Si quis loquitur, quasi sermones Dei: Alioquin verba vana, mentis aperiunt vanitatē. Ex abūdantia cordis os loquitur. Circa vocis sonum in locutione attendāt, vt prout tactum est alibi, sit demissus pariter & suavis. Vitiolissimus planē religioso loquendi modus, si notabiliter suam in loquela communi vocem exaltat. Sufficiat ei quōd proximē ei astantes possint loquentis intelligere verbum. Sapientis est loqui suauiter & demissē. Nox autem amplioris vocis depressionem requirit. Nox est tempus silentij & quietis. In nocte maximē post completorium in alta (vt prius) verba erumpere, silentij grauitate neglecta, secularium est, religionis non curantium honestatem. Proinde honesti fratres vbicunq; fuerint, religiosē sem-

*Detra-
ctio
minimē
religioso
admittenda.*

*Cato.
Sermo re-
ligiosi
qualis.*

2. Pet. 4, 11

Mat. 12, 34

*Sup. c. 20.
in princip.*

fe
ar
pe
D
I
be
al
ve
ve
re
q
g
p
a
h
p
a
g
u
p
f
u
r
t
l
i
c

semper in quibus poterint, ac si essent in fratrum collegio cum silentij sui obseruatione permanebunt.

De disciplina comedendi inter seculares.

CAP. XXXI I.

PRÆCIPVE decet, vt cum extraneis comedentes honestè se habeant: vt nec in cibo nec in modo comedendi vel mora, aut in aliis quæ disconueniunt super mensam, vt est verborum multiplicatio: aut exterior corporis vel habitus dispositio inhonesta, possint de irregularitate notari. Circa cibum attendant, quòd propter quantitatem vel qualitatem, de gulæ vitio iudicari non possint. De primo Sapiens ait, Vtere quasi homo frugi his, quæ tibi apponuntur: ne, dum multum mâducas, odio habearis.] Vnde inter seculares nõ expedit appositam semper portionem totam comedere, aut penitus euacuare scutellam; ne fortè magis id homines voracitati quàm necessitati attribuant. Inter cætera est habèda semper temperantia circa potum. Turpissimum enim est, si de nimia potatione notètur. Religionis quiuis insignia præferens, meribibuli nomē ignominiosè sortitur. Hoc vitium hominem coram Deo & hominibus vilem reddit. Ad notam huius vitij fugiendam, cauere debent, ne post refectionem, etiam si vinum sæpius offeratur, frequenter bibât: aut postquam in communi potatum est, seorsim sine urgente necessitate potum in privato requirant: nec omnino quòd potus vbi dormitur remaneat patiantur. post cænam non sunt ad verba & pocula vigiliæ protrahendæ. Vigilare ad ignem, sitim prouocat, & bibitare compellit: grauat corpus, exhaurit spiritum, tempus in verbis penè imperceptibili subductione consumit, tempestiuè

Eccli. 31, 29

Potus se
pareus.

Produce-
re vigilas
vesper-
nas dehor-
tatur.

ad